

Tomàs de los Santos musica Martí i Pol amb rapsòdia de Sílvia Bel

Ja pots escoltar "Lletra a Dolors"

El cantautor **Tomàs de los Santos** acaba de treure del forn el seu segon disc, *Segona mà* (Mésdemil, 2016). El disc, amb un 'leit motiv' de 'solidaritat internacionalista' (sobre una feina particular de vora quinze anys), conté tretze cançons, quatre de les quals són musicacions de poemes; aquí pots escoltar-ne una, "Lletra a Dolors", de Miquel Martí i Pol, musica Omar Kayyam, Rosa Leveroni i Manel Alonso i Català.

Â

Tomàs de los Santos Foto: Fernando Gimeno

Segona mà és el segon disc de **Tomàs de los Santos**, que segueix un *Dones i dons* (Mésdemil, 2014) que va signar al costat de **Borja Penalba**, un primer treball que va tenir bones crítiques i reconeixements (IV Premi Miquel Martí i Pol a la musicació d'"Homenatge Anònim XV" de Vicent Andrés Estellés i Premi Ovidi Montllor 2014 al Millor disc de cançó en valencià). De la poesia que és present en aquest segon recull, destaca la musicació que fa de "Lletra a Dolors" de Miquel Martí i Pol, al costat de la veu pregonera de **Sílvia Bel**, amb qui en directe fa l'espectacle *M'he estimat molt la vida*, on rescaten també altres autors com Andrés Estellés o Joan Vinyoli.

Com ha anat la col·laboració amb Sílvia Bel, dins i fora del disc?

La vida, de vegades, et fa regals com aquest. La vaig conèixer a Porrera la tardor del 2015 a la presentació del Certamen Terra i Cultura. Vam mig improvisar un espectacle basat en Vicent Andrés Estellés anomenat *M'he estimat molt la vida* i ens va agradar molt el resultat. La col·laboració amb la Sílvia és un màster en aprenentatges diversos. No descobriré ara el seu talent, però quan fem alguna actuació he de lluitar per no fer d'espectador. Al *Segona mà* fa una col·laboració recitant a "Lletra a Dolors", el meravellós poema de Miquel Martí i Pol, que posa els pèls de punta. Fora del disc compta amb ella per a viure i compartir coses com l'estima, la música i la poesia. Estem preparant un disc per a la primavera de l'espectacle *M'he estimat molt la vida*, amb poemes i música, on recita Sílvia i jo cante.

Què aporten encara els quatre poetes que musiques al nou disc?

M'agrada molt la poesia i vull que siga present al meu treball. M'aporten reflexió, inspiració, bellesa, compromís. Què puc dir de Miquel Martí i Pol? El "Rubaiat" d'Omar Khayyam és d'una bellesa colpidora deu segles després d'haver estat escrit, i parla del vi. Què seria de la nostra cultura sense el vi? És tan actual que em sorprèn. Rosa Leveroni és el meu gran descobriment dels últims mesos i una poeta a la qual crec que no s'ha fet justícia, com a la majoria de les dones de la poesia. Manel Alonso Català és amic meu i un gran poeta. "Caminem" és un poema preciós d'homenatge a un amic desaparegut.

En què creus que has crescut amb aquest segon disc?

El *Segona mà* és un disc de construcció més col·lectiva que el *Dones i dons*. M'he deixat aconsellar, he obert la ment i he acollit formes i textures diferents. Això sí que és un canvi i suposa un pas cap al lloc on vull arribar. M'agrada que em preguntes en què he crescut, perquè és una sensació de creixement. Jo la tinc i sent que he crescut com a persona i com a músic en aquest treball. Ho he fet, sobretot, per la gent que m'ha envoltat i que m'ha donat un suport incondicional, però ben crític.

***Segona mà* , per què?**

M'agrada el concepte *Segona mà* perquè té molts sentits. El primer, de coses que adquireixes quan ja s'han fet servir: paraules, temes, notes, formats. Un cantautor intenta transmetre el que està veient i que l'afecta personalment o ideològicament ara, però algunes d'aquestes temàtiques tenen segles: l'amor, la injustícia, el patriarcat... Un altre sentit és el del joc del truc (un joc de cartes valencià): generalment la segona mà és la decisiva en la partida i era una bona metàfora, ja que el truc és un joc d'atzar i d'engany com la vida mateixa. És també una nova oportunitat perquè germinin noves creacions, una mà que treu arrels.

Hi ha cançó feminista, tavernària, de preses, contra el país 'de silenci i capelletes'... Amb quins col·lectius t'has relacionat en aquests 'vora quinze anys de treball solidari internacionalista'?

Des del 1995 he militat en organitzacions de solidaritat internacionalista. Concretament vaig estar més d'una dècada treballant en ACSUD - Las Segovias del País Valencià, fet que em va obrir les portes de moltes lluites arreu del món. En especial, vaig poder aprendre de la lluita dels pobles indígenes de l'Amèrica Llatina pels seus drets col·lectius: la seua cosmovisió, la seua cultura, la seua llengua, el dret a la terra, en definitiva la dignitat i l'existència col·lectives. Això va ser una escola vital impagable, i he conegut dones i homes que em fan sentir molt petit. També t'adones que tenim problemes molt semblants encara que som tan lluny. És per això que vaig agafar la guitarra com una "arma carregada de futur" i he començat a disparar cançons.